

Kronik

Kulturkalender

Kulturkalenderen, der udkommer som del af Diamanten, giver et samlet overblik over sæsonens udstillinger, koncerter, foredrag og arrangementer. Det samme gør den elektroniske kulturkalender, som findes via adressen <www.kb.dk>

Bøger og bibliotek

Biblioteket har fået ny kulturetchef

Bette Thomas (54) er udnævnt til ny kulturetchef ved Det Kongelige Bibliotek.

Bette Thomas har været musikproducent i Den Sorte Diamant i 11 år og har en bred musikfaglig baggrund. Udover at have en bachelor i musikvidenskab, har hun i en tiårig periode været informationsmedarbejder på DR P2 og ansvarshavende redaktør af bladet *P2-Musik*.

Bette Thomas tiltrådte den 1. juni.

Det Kongelige Bibliotek på nettet

Kierkegaard-udstilling hos

Google Cultural Institute

To af bibliotekets medarbejdere har – på baggrund af institutionens store 200-års fødseldagsudstilling for Søren Kierkegaard i 2013 – skabt en smuk digital udstilling om forfatteren, hvor man har mulighed for at zoome ind på hans håndskrifter og se dem mere detaljeret end nogensinde før.

Udstillingen er kurateret af Bruno Svindborg fra Håndskriftsamlingen og

Ditte Maria Bergstrøm fra IT-området og kan ses på adressen:

<www.google.com/culturalinstitute/collection/the-royal-library-of-denmark>

Her kan man også finde en digital udstilling om blomsterværket fra 1761, *Flora Danica*, – og selvfølgelig en lang række spændende udstillinger fra verdens største kulturinstitutioner.

Webudstillinger

Bemærk i øvrigt, at Det Kongelige Bibliotek gennem tiden har produceret en del webudstillinger, som kan ses på adressen:

<www.kb.dk/da/nb/tema/webudstillinger>

Netarkivet åbnes for centraladministrationens dokumenter

Fremover kan en bredere kreds – journalister og almindelig offentlighed – få adgang til alle centraladministrationens digitale dokumenter. Det sker via *Netarkivet* og gennem et samarbejde mellem Det Administrative Bibliotek (DAB) og Det Kongelige Bibliotek.

Dermed bliver det muligt at genfinde både historiske og nye digitale dokumenter fra departementer, styrelser og direktorater. Hidtil har der ikke været ét samlet sted, hvor man til tid og evighed kunne genfinde de statslige udgivelser, men det bliver der nu. Udgiverne er ikke

forpligtet til permanent opbevaring, ligesom dokumenter kan gå tabt, når de flyttes fra en server til en anden, men med *DAB-arkivet* sikres, at centraladministrationens digitale dokumenter ikke mistes i takt med internettets udvikling.

Netarkivet har siden 2005 regelmæssigt høstet det danske internet og har således også høstet statslige publikationer. Ved at katalogisere disse og sikre dem hver især med en selvstændig såkaldt *PID* (Persistent IDentifier), kan man åbne for adgangen, uden at brugerne samtidig får adgang til Netarkivets øvrige materiale. Det har været nødvendigt at isolere centraladministrationens materiale fra det øvrige materiale i Netarkivet, da arkivet er underlagt persondataloven og derfor kun kan give adgang til forskere. Netarkivet, herunder det nye DAB-arkiv, drives af Statsbiblioteket og Det Kongelige Bibliotek i fællesskab, og adgangen til DAB-arkivet sker gennem Statens Netbibliotek.

Netarkivet & Eurovision Song Contest

Det Kongelige Bibliotek foreviger bl.a. de sociale mediers omtale af Melodi Grand Prix ved at dokumentere en række af de aktiviteter, der foregår online i forbindelse med denne internationale begivenhed.

I regi af Netarkivet, som bl.a. flere gange årligt høster hele .dk-domænet, finder en særlig høstning sted af såvel hjemmesider som indlæg fra flere sociale medier (f.eks. Facebook og Twitter), der omhandler Melodi Grand Prix'et. På den måde får eftertiden mulighed for at danne sig et indtryk af sangkonkurrencens betydning i den brugerdrevne del af offentligheden.

Billeder fra krigen i 1864 på nettet

I anledning af 150-året for krigen 1864 har Det Kongelige Bibliotek digitaliseret ca. 2.400 billeder fra krigen. Med i digitaliseringsindsatsen er ca. 800 af historiens første krigsfotografier taget af både danske og tyske fotografer.

Krigen i 1864 blev skildret tæt af magasiner og aviser. Det var en af de første krige, der blev fotograferet, men også historiske malerier, postkort, tegninger og træsnit blev brugt til at vise krigen og helt mod. Billederne gengiver både krigen afgangsløbet, soldaternes mere rolige dagligdag, soldater med deres kammerater og de steder, hvor krigen udspillede sig.

Digitaliseringen er sket i et samarbejde mellem Det Kongelige Bibliotek, Rigsarkivet og Christiansborg Slotsforvaltning. Med digitaliseringen lettes tilgangen til en væsentlig del af den danske kulturarv, blandt andet bliver billeder fra De Kongelige Repræsentationslokaler på Christiansborg Slot tilgængelige for offentligheden.

Billederne dokumenterer krigen, der gjorde Danmark til en småstat. Den blev udkæmpet mellem Danmark på den ene side og Preussen og Østrig på den anden. Danmarks modstandere havde flere soldater, og de var bedre udrustede. Efter blodige tab ved Dybbøl og på Als måtte den nationalliberale regering erkende nederlaget. Samtlige billeder kan ses på:

www.kb.dk/images/billed/2010/okt/billeder/subject4228/da

Udstillinger

Årets Pressefoto 2013-2014

Det Nationale Fotomuseum

15. marts 2014 – 12. april 2014

Fotografiets festdag!

Landets bedste pressefotos og fotografer kåres hvert år i konkurrencen *Årets Pressefoto*, og for femte år i træk dannede Det Kongelige Bibliotek rammen om en udstilling af årets ypperste skud. Udstillingen viste – foruden vinderbillederne – et udvalg af de bedste blandt de mange indsendte billeder. Samtidig fik man indblik i dommernes vurderingsarbejde.

Prisen for *Årets Pressefoto 2013* gik til Peter Hove Olesen, hvis vinderfoto er et overbliksbillede, der viser resultaterne af tyfonen Haiyans rasen gennem et stort landområde i Filippinerne.

I udstillingen vises billeder fra konkurrencens mange kategorier, bl.a. *Årets Nyhedsbillede Danmark*, hvis vinder blev Anthon Unger med et billede af statsminister Helle Thorning-Schmidt (se ovenfor). I begrundelsen for valget hedder det bl.a., at billedet forestiller “Danmarks formentlig mest fotograferede person. Men vedkommende er fanget i et unikt øjeblik. Et øjeblik rensat for professionel facade. (...) Et øjeblik, hvor vi ser mennesket.” Prisen som *Årets Pressefotograf* gik til Joachim Adrian Mikkelsen og den

blev overrakt af kulturminister Marianne Jelved.

Om det samlede udvalg af nominerede billeder i årets konkurrence sagde kulturministeren bl.a., at de er “stærke, smukke, skønne. De bevæger, og de nytter”, mens årets mange deltagende fotografer fik følgende ord med på vejen: “I kommer helt tæt på. Vi står gennem jeres billeder over for mennesker, vi må forholde os til. Og det har vi godt af. *Årets Pressefoto* er i dén grad eksponent for det engagerede møde med virkeligheden. Der skabes nærvær og fortælles historier.”

Se årets billeder på adressen:

www.aaretspressefoto.dk

Pressefotografiet

... har mere end 125 år på bagen. Det er en veletableret genre, der dog stadig går nye veje. I takt med at mobilkameraer er blevet hvermandseje, har pressefotograferne ikke længere monopol på at rapportere fra nyhedernes brændpunkter. Til gengæld udvikler de nye former for fotojournalistik, der både involverer levende billeder og afsøger nye kunstneriske udtryk.

Det Kongelige Bibliotek har mange historiske eksempler på dansk pressefotografi i samlingerne. Derudover erhverver Det Nationale Fotomuseum løbende pressefotografier af særlig høj kvalitet som eksempler på nybrud og udvikling i genrens historie.

101 danske digtere
– en flyvetur i blækhus og kuglepen
Rotunden
3. maj 2014 – 26. juli 2014

Udstillingen *101 danske digtere* tegner et enestående, samlet billede af nutidens danske digteres kunstneriske spændvidde – fra etablerede kendinger som Henrik Nordbrandt, Peter Laugesen og Pia Tafdrup til den helt nye generation som Olga Ravn og Yahya Hassan.

De 101 tekster er helt nye, skrevet i hånden med sort blæk på hvidt papir og ledsages af et selvvalgt sort/hvidt portræt af digteren. Sammenkoblingen af portrættet og digterens egen håndskrift giver en unik mulighed for at komme tæt på hver enkelt forfatters personlige form og udtryk – med andre ord: Hvordan vælger tidens markante digtere at fremstille sig selv?

De nyskrevne tekster perspektiveres i udstillingen af historiske håndskrevne manuskripter fra Det Kongelige Biblioteks samlinger, udvalgt af digteren Peter Laugesen. Den nyeste poesi blander sig på denne måde med litteraturens historiske stemmer, bl.a. Johannes Ewald, Gustaf Munch-Petersen og Inger Christensen. Og selve udstillingsrummet er en oplevelse i sig selv: En poetisk "alfabet-skov" med fire meter høje bogstaver.

Udstillingen er en hyldest til håndskriften og poesien og den er skabt i samarbejde med det eksperimenterende og tværfaglige tidsskrift *Victor B. Andersens Maskinfabrik*.

Udgangspunktet for udstillingen er bogen *101 danske digtere*, der udkom i maj 2014 på Forlaget Victor B. Andersens Maskinfabrik med Lars Skinnebach og Christian Lund i redaktionen.

Peter Laugesen havde udvalgt manuskripter af fortidens store digtere fra bibliotekets samlinger.

En ung pige ville være bladtegner

Dorte Kortzau 1914 – 1978

Bladtegnergangen,

15. maj 2014 – 30. august 2014

Dorte Kortzau var aldrig i tvivl, hun ville være bladtegner, og hun blev efter endt læretid ved den legendariske Rostrup Boyesens Tegneskole og på *Berlingske Tidendes* Annonceafdeling en af ugebladsverdenens mest benyttede bladtegnere.

Som ugebladstegner skal man kunne det hele, og det kunne Dorte Kortzau. Opgaverne er altid mange og dækker bredt fagets mange genrer: Den flot anlagte artikelillustration i farver, tegningen til forbrugerstoffet, madopskrifter, strikke- og syopskrifter, den underholdende læserbrevsvignet eller den muntre, venlige og fortællende stregtegning, der i et enkelt, charmerende og loyalt billedsprog fører læserne ind i ugebladens univers.

Dorte Kortzau tegnede tillige alt fra kravlenisser, glansbilleder og påklædningsdukker til større projekter, hvor den sidste, hun gav sig i kast med, blev at illustrere 20 af H.C. Andersens mest elskede eventyr, udvalgt af hende selv.

Students Only!

Formanden for Europa-Parlamentet, Martin Schulz, mødte de studerende Dronningesalen, 25. marts 2014

Europa-Parlamentsvalget den 25. maj var måske det vigtigste EP-valg nogensinde: Rusland murrer i øst, kontinentet står i en økonomisk krise, og EU har, om vi vil det eller ej, kæmpeindflydelse på næsten al lovgivning i Danmark.

Hvor er EU på vej hen? Dette spørgsmål stillede de studerende i direkte debat med formanden for Europa-Parlamentet, den tyske socialdemokrat Martin Schulz (f. 1955). Europa-ekspert – og prorektor for Københavns Universitet – Lykke Friis var moderator.

Martin Schulz begyndte sit arbejdsliv som boghandler og blev som 19-årig politisk aktiv og senere formand for det tyske socialdemokrati, SPD. Han har været formand for Europa-Parlamentet siden 2012.

Students Only-arrangementet var arrangeret i samarbejde med Det Udenrigspolitiske Selskab og Europa-Parlamentets Informationskontor i Danmark.

Arrangementerne i *Students Only!* er gratis for studerende. Læs mere på:

<www.studentsonly.dk>

liT.house

Det Humanistiske Fakultetsbibliotek

Du danske sprog... Hvor er du på vej hen?
6. marts 2014

liT.house satte det danske sprog til debat: Forarmes eller beriges det af f.eks. sms-kommunikation med dens forkortelser og manglende nuancer eller den voksende engelske indflydelse, der har introduceret udtryk som *dating* og *smoothie*; er denne import simpelthen nødvendig, når nye ord skal navngives – eller er den skadelig?

Sprogets udvikling er et interessant emne i en tid, hvor pendul- og fremmedordene bliver flere og flere, og der sættes spørgsmålstejn ved de sproglige normer. Er det nogens opgave at kontrollere disse forandringer og afgøre, hvad der er rigtigt og forkert? Eller er der blot ikke længere én korrekt måde at tale og skrive dansk på?

Det debatteredes af et panel, hvis medlemmer til daglig arbejder med sproget – kunstnerisk, forsknings- og formidlingsmæssigt: Maja Lee Langvad, lyriker, Sabine Kirschmeier-Andersen, direktør for Dansk Sprognævn og Olav Hessel-dahl, radiovært på Radio 24/7.

Hvad litteratur kan sige om sygdom
13. marts 2014

Forfatteren Hans Otto Jørgensen talte om *patientromanen* ud fra Helga Johansens *Hinsides* (1900), og postdoc Michael Høxbro Andersen, Københavns Universitet, gav ud fra sin forskning i sygdomsfigurationer i litteraturen eksempler på, hvordan sygdom i litteratur gør sociale fællesskaber synlige.

Iran & Danmark 80 år

2. maj 2014

Den iranske ambassadør i Danmark åbnede en planche- og montreudstilling med historiske dokumenter og billeder i forbindelse med fejringen af 80 års diplomatiske forbindelser mellem Iran og Danmark. Arrangementet på biblioteket var en del af et symposium samme dag på TORS – Institut for Tværkulturelle og Regionale Studier, Københavns Universitet.

“Artist talk” med Hans Gallas

9. maj 2014

Amerikanske Hans Gallas er samler af memorabilia efter forfatteren Gertrude Stein, og denne “Artist Talk” var en del af den internationale konference *A Valentine to Gertrude Stein – The reception of Gertrude Stein in the Arts and Humanities*, som fandt sted 8.-10. maj på Institut for Kunst og Kulturvidenskab, Københavns Universitet.

Under konferencen vist en montreudstilling på Fakultetsbiblioteket med en del af Hans Gallas’ samling af førsteudgaver af Gertrude Steins værker, fotos o.a.

Storytelling med Laura Kamis Wrang

13. maj 2014

Laura Kamis Wrang (f. 1965) er skuespiller med dansk-canadisk baggrund og født med historier i blodet, for både historiefortælling og skuespilleri har været i familien i generationer. Laura Kamis Wrang har bl.a. fortalt historier til en skandinavisk fortællefestival i Edinburgh,

inviteret af Det Danske Kulturinstitut, og på liT.house fortalte hun Karen Blixens “Skibsdrengens fortælling” og “De Blå Øjne” fra *Vintereventyr*.

“Kendiskulturen”

– stjernestund med lektor Klaus Kjøller

21. maj 2014

Vi oplever de kendte, når vi følger TV-transmissioner af barnedåb i kongehuset, præsidentbesøg, IOC-kongresser m.m.m. Ved at leve os ind i én, der er kendt, bliver vi trygge. De kendte og de ritualer, de deltager i, beroliger os ved at bekræfte os i, at alt er, som det plejer at være. Det viser sig tydeligt, når den kendte dør: Så udløses ofte meget omfattende og følelsesintense ceremonier, som kan berolige os ved at forene os – de efterladte – i hyldest af den kendte.

Forelæsningen var den sidste i en række på fem *stjernestunder*, som er blevet til i et samarbejde mellem Folkeuniversitetet i København, Københavns Universitet og Det Kongelige Bibliotek. Anerkendte forskere og formidlere har holdt forelæsninger i forskellige afdelinger af Det Kongelige Bibliotek, og denne gang var det i regi af liT.house på Det Humanistiske Fakultetsbibliotek.

liT.house

... er det kulturelle forum på Det Humanistiske Fakultetsbibliotek på Amager.

Oversigt over kommende arrangementer kan findes på:

kubis.kb.dk/lithouse

Foredrag

Foredragsrække Danmark-Norge

Den glemte samhørighed

En foredragsrække i foråret satte fokus på forholdet mellem de to lande i anledning af 200-året for unionens opløsning.

NB: Se også s. 43ff., hvor det første foredrag i rækken er trykt.

Skandinaviske komplikationer

Blixen, 3. marts 2014

Forskningsbibliotekar, ph.d. Ruth Hemstad (f. 1966), Nasjonalbiblioteket, Oslo: Tiden efter 1814 var mere en tid for skandinaviske traumer og spøgelse end for drømme og visioner – i hvert fald set fra norsk perspektiv. Fra svensk side drømte man om et “kongeriget Skandinavien”, og den svenske kronprins Carl Johan understregede stadig den skandinaviske halvøes naturlige grænser: Det var et Skandinavien uden Danmark.

Det norske kongevalg 1905

Blixen, 31. marts 2014

Forfatter, kunstner og historiker Tor Bomann-Larsen (f. 1951), Oslo: I efteråret 1905 afsatte et samlet storting den aldrende Oscar 2. som konge af Norge. Derefter valgte man en stort set ukendt dansk søofficer som nyt statsoverhoved. Prins Carl lod sig krone under navnet Haakon 7. Hvordan kunne en 33-årig københavner ende med at blive den måske mest succesfulde monark i moderne europæisk historie?

København som Norges kulturelle hovedstad

Blixen, 7. april 2014

Professor, mag.art. Martin Zerlang (f. 1952), Institut for Kunst og Kultur-

videnskab, Københavns Universitet, fulgte en stribe norske forfattere i København – fra Holberg og Wessel over Hamsun til Knausgaard, og der blev undervejs zoomet ind på deres foretrukne steder i hovedstaden (og omegn); fra Wessels Kro over Café Bernina – til Roskilde Festival!

Hør online!

Gik du glip af foredraget, eller vil du genopfriske nogle af de skarpe pointer?

De fleste foredrag i Den Sorte Diamant bliver optaget, enten som video eller lyd, og kan efterfølgende genopleves på

www.densortediamant.dk/online

Danmark og Norge 1814-1920

– nation, stat og dynasti

Blixen, 22. april 2014

Universitetslektor, ph.d. Jes Fabricius Møller (f. 1966): Det Norden, som vi kender i dag, blev til i perioden 1905 til 1920, fra opløsningen af den norsk-svenske personalunion, Finlands løsrivelse fra Rusland, Islands selvstændighed og endelig delingen af Slesvig mellem Danmark og Tyskland. Ophævelsen af den dansk-islandske personalunion i 1944 var det sidste efterskælv i denne revolutionerende proces. Foredraget fulgte udviklingen fra Kielerfreden til Murens fald ad fire spor, det sikkerhedspolitiske, det kulturelle, det nationale og det dynastiske.

Freden i Kiel: Grønland og Nordatlanten 1814-2014

Blixen, 12. maj 2014

Universitetslektor, dr. phil. Thorkild Kjærgaard (f. 1945), Ilisimatusarfik/Grønlands Universitet: Ved Freden i Kiel den 14. januar 1814 blev Danmark uden at ville det en polarnation med ansvar for Grønland, Island og Færøerne. Opgaven blev forvaltet først tøvende og uden lyst, senere med voksende glæde og stigende stolthed over det udstrakte område under dansk kontrol. En side af denne udvikling har været Nordatlantens stejlt stigende betydning i international storpolitik: I dag har alle blikket rettet mod Arktis og den smeltende is.

Seminar

Ned med våbnene

Neutralitetens spor i danskernes liv under Første Verdenskrig

Dronningesalen, 2. april 2014

Den 28. juni 1914 blev den østrigske tronfølger, ærkehertug Franz Ferdinand, dræbt ved et politisk attentat i Sarajevo. Det udløste en bølge af politiske kriser og førte til Første Verdenskrig.

Danmark holdt sig neutralt, og landets politikere havde den vanskelige opgave at føre nationen gennem krigen. Det lykkedes, men ikke uden skrammer. De buldrende kanoner vendte op og ned på europæernes verden – neutralitet eller ej.

Seminarer afholdtes som led i markeringen af 100-året for krigens udbrud.

Det Kongelige Bibliotek har deltaget i EU-projektet *Europeana Collections 1914-1918*, hvor en række europæiske nationalbiblioteker har digitaliseret deres

samlinger vedrørende Første Verdenskrig og præsenteret dem på EU-kulturportalen *Europeana*, og bibliotek har digitaliseret 8.600 bøger, småtryk, billeder og kort til denne samling.

Programmet var:

- Danmarks neutralitet under Første Verdenskrig: De tre fronter.
Bo Lidegaard, chefredaktør, *Politiken*
- Langt fra fronten. Om Ingeborg Ste-manns dokumentation af de russiske krigsfanger i Danmark under Første Verdenskrig.
Mette Kia Krabbe Meyer, forskningsbibliotekar, Det Kongelige Bibliotek
- Europeana Collections 1914-1918 – et digitalt monument.
Steen Bille Larsen, chefkonsulent, Det Kongelige Bibliotek
- Angsten for de farvede soldater – følger af en tysk propagandafantasi anno 1914.
Jesper Düring Jørgensen, forsker, Det Kongelige Bibliotek
- Den danske hjemmefront.
Nils Arne Sørensen, professor, Syddansk Universitet
- Neutralitetspolitikken og den kulturelle blomstring.
Dorthe Aagesen, museumsinspektør, seniorforsker, Statens Museum for Kunst
- Danskere i den store krig.
Claus Bundgård Christensen, lektor, Roskilde Universitet

International Forfatterscene

The Power Of Poetry

Poesiens Dag

(Tyskland, Finland, Italien, Frankrig, Danmark) Blixen, 21. marts 2014

Den 21. marts er blevet udnævnt til *Poesiens Dag* af UNESCO, FN's organisation for uddannelse, videnskab og kultur. Dagen blev stiftet for at udbrede kendskabet til lokale og internationale digtere og for at sætte fokus på poesien som genre. Første gang var i 1999, og hvert år siden er dagen blevet markeret på verdensplan af mange forskellige organisationer og institutioner.

På Det Kongelige Bibliotek blev dagen fejret i samarbejde med EUNIC, en sammenslutning af Det Italienske Kulturinstitut, British Council Danmark, Det Danske Kulturinstitut, Finlands Kulturinstitut, Goethe-Institut Dänemark og Institut Français.

Hver organisation, undtagen den britiske, havde udvalgt en digter fra hjemlandet, som læste op og diskuterede lyrikkens rolle i det europæiske kulturliv i dag.

De deltagende digtere var:

- Daniela Seel (Tyskland), f. 1974, er tillige forlægger, oversætter, kritiker og studievært. Hun har samarbejdet med musikere, dansere og billedkunstnere om at skabe performances, der opløser de klassiske genreopdelinger.
- Saila Susiluoto (Finland), f. 1971, debuterede som digter i 2001, og regnes i dag som et af de største navne blandt sin generation. I 2012 blev hun nomineret til Nordisk Råds Litteraturpris for *Carmen*, som er en nyfortolkning af Georges Bizets opera af samme navn.

- Patrizia Valduga (Italien), f. 1953, har i sine digte kredset om temaer som død, lidelse og passioneret seksualitet. Digtenes lidenskab og provokation tøjles af hendes brug af rim-skema og rytmisk opbygning fra den klassiske petrarkiske sonet.
- Benoit Casas (Frankrig), f. 1969, virker også som fotograf og forlægger og definerer sig selv som 'disparat aktivist'. Seneste digtsamling, *L'ordre du jour (Dagsorden)* fra 2013, er en slags dagbog med en tekst for hver af årets dage.
- Niels Lyngsø (Danmark), f. 1968, eksperimenterer bl.a. med digtenes grafiske opsætning, hvilket bidrager til en anderledes læseoplevelse. Nogle gennemgående temaer er eksistentia-lisme og mellem menneskelige relationer. Den seneste digtsamling *Fremmed under samme hud* (2013) er en intens og eksplicit skildring af et seksuelt forhold, set fra henholdsvis mandens og kvindens side.

Åsne Seierstad (Norge)

– i samtale med Carsten Jensen
Dronningesalen, 26. marts 2014

Fra Afghanistan til Utøya

Den norske journalist Åsne Seierstad fik stor opmærksomhed, da hun i 2002 udgav *Boghandleren i Kabul*, der førte til en retssag. I sin aktuelle bog, *En av oss. En Fortelling om Norge*, har Seierstad kastet sig over Norge og masse-morderen Anders Behring Breivik og hans terrorhandling.

Bogen er holdt i en afdæmpet, journalistisk sprog-tone og har et særligt spor, som beskæftiger sig med indvandringstemaet i det norske samfund, men samtidig går Seierstad så tæt på den ubegribelige

massakre på Utøya, at flere af kuglerne fra Breiviks skydevåben følges direkte ind kroppene på de sagesløse ofre.

Alle norske royalties for bogen går ubeskåret til fonden *En Av Oss*, som støtter forskellige idrætslige, kulturelle og miljømæssige initiativer.

David Foerkinos (Frankrig)

Blixen, 23. april 2014

Rørende kærlighed i IKEA-filialen

Foerkinos (f. 1974) romangennembrud fra 2009, *Delikatesse (La Délicatesse)*, er grundlæggende et trekantsdrama, men iscenesættelsen er usædvanlig for en fransk roman: Handlingen udspiller sig nemlig i og omkring den franske IKEA-filials administration. Her arbejder Natalie, der netop har mistet sin mand i en trafikulykke. En af hendes kolleger er den lidt kiksede og indadvendte svensker Markus. Men det forunderlige sker: Natalie og Markus mødes, og sød musik opstår. Men deres usædvanlige romance trues samtidig af deres fælles chef, Charles, som langtfra er upåvirket af Natalies charme. Det er kærlighed og død uden sentimentalitet

Foerkinos blev interviewet af Francois Barjot med opsummerende oversættelser af Lone Garde, begge fra Institut Français, der var medarrangør.

Slavoj Žižek (Slovenien)

– i samtale med Paul Holdengräber
Dronningesalen, 17. & 18. maj 2014

I'm Watching You!

Den slovenske stjernefilosof Slavoj Žižek (f. 1949) besøgte Diamanten og havde to samtaler om overvågningssamfundet med

den karismatiske live-interviewer, amerikaneren Paul Holdengräber (f. 1960) fra New York Public Library, som tidligere i 2013 gæstede Dronningesalen ved fejringen af Søren Kierkegaards 200-årsdag.

De to talte om *whistleblowerens* funktion i de moderne demokratier og stillede spørgsmålet om, hvorvidt Edward Snowden, Bradley Manning og Julian Assange er vor tids helte.

Chimamanda Ngozi Adichie (Nigeria)

– i samtale med Synne Ribbjerg
Dronningesalen, 19. maj 2014

Ud af Afrika

Forfatteren Chimamanda Ngozi Adichie (f. 1977) er født i det sydøstlige Nigeria og forlod hjemlandet som 19-årig for at flytte til USA, hvor hun har skrevet en håndfuld bøger med stærke afrikanske temaer. *Lilla hibiscus* (2003) handler om diktaturets værste epoke i Nigeria, *En halv gul sol* (2006) om krigen i Biafra, og i 2013 udkom *Americanah*, der skildrer det komplicerede forhold mellem Afrika og USA i nutidens globaliserede verden.

Adichie beskrives gerne som 'afropolitane' – et begreb, der betegner en generation, der er vokset op i et postkolonialt Afrika, men som har levet det meste af deres voksne liv uden for kontinentet.

International Forfatterscene på video!

Takket være et samarbejde med *Kristeligt Dagblad* og videoakademiet.dk bliver alle samtaler på International Forfatterscene videofilmnet og lagt på nettet. De kan genses på:

<www.densortediamant.dk/online>

DiamantEnsemblets Jubilæumssæson

Limelight – cellistens ønskekoncert
Dronningesalen, 18. marts 2014

Under overskriften 'Limelight' sættes der fokus på en af DiamantEnsemblets musikere, og turen er i denne sæson kommet til cellisten Øystein Sonstad (f. 1970). Norske Øystein Sonstad har imponeret det norske publikum som solocellist i Det Norske Kammerorkester og cellist i Oslo Strygekvartet. I seks år spillede han desuden i det norske radiosymfoniorkester. Nu bosat i Danmark fortsætter han sin freelance-karriere, som heldigvis indbefatter DiamantEnsemblet.

Øystein Sonstad havde fået frie hænder til at sammensætte koncertprogrammet fuldstændig efter eget ønske, og resultatet blev et romantisk program med Robert Schumanns *Fantasiestykker* og ikke mindst *Klaverkvartet i g-mol* af Johs. Brahms. Derudover opførtes Sonstads eget Grieg-potpourri for blæserkvintet og hans komposition *Skyggen*, en suite for cello og kontrabas. Som pianist havde Sonstad valgt svenske Niklas Sivelöv (f. 1968), der bl.a. er professor ved Det Kongelige Danske Musikonservatorium.

Forinden var der *pre concert-talk*, hvor Øystein Sonstad talte med musikproducent Maria Frej.

Julian Prégardien
Dronningesalen, 6. maj 2014

Die schöne Müllerin
Den tyske lyriske tenor Julian Prégardien (f. 1984) kastede glans over afrundingen

af DiamantEnsemblets jubilæumssæson med Franz Schuberts lied-mesterværk.

Prégardien udvikler gerne særlige programidéer, hvor f.eks. klaverstemmen i en liedcyklus arrangeres for ensemblebesætning. I tilfældet *Die schöne Müllerin* er det arrangøren Wolfgang Renz, der har påtaget sig opgaven og arrangeret musikken for blæserkvintet og strygekvintet, hvilket jo lige præcis er DiamantEnsemblets besætning. På programmet var også musik af Carl Nielsen, nemlig hans *29 smaa Præludier for Orgel*. I berømmelse når præludierne ikke op på siden af Niensens elskede blæserkvintet fra 1922, som til gengæld har skabt længsel hos verdens blæserkvintetter efter mere. Dette er der nu rådet bod på med den stærkt efterspurgte arrangør, professor Mogens Andresens arrangement af udvalgte præludier for blæserkvintet-formatet.

Forinden var der *pre concert-talk* med professor emer. Niels Krabbe, som talte om Schuberts værk.

DiamantEnsemblet Proms
Dronningesalen, 20. maj 2014

Som et helt ekstraordinært punktum for sin jubilæumssæson rundede DiamantEnsemblet af en med "Proms" – en hilsen til tidligere tiders uformelle, underholdende, udendørs promenadekonserter i Londons parker.

Med et glas perlende vin i hånden inviteredes publikum til populære sommertoner. Ensemblet havde fundet det bedste frem fra bl.a. de seneste års festlige nytårskonserter: danske filmmusikperler, et Beatles-potpourri, uddrag af *West Side Story*, Rachmaninovs *Vokalise*, Gershwins *Summertime* og meget mere...

Andre koncerter

Ulrich Stærk 25 år på scenen
Dronningesalen, 8. april 2014

Ulrich Stærk har siden sin debutkoncert for 25 år siden etableret sig som en af de mest efterspurgte pianister i Danmark, med koncertvirksomhed i hele Skandinavien, Paris, Rom, Berlin, Wien og Tokyo.

Som akkompagnatør har han arbejdet sammen med kunstnere som f.eks. Yo Yo Ma, Sarah Chang, Inga Nielsen, Bo Skovhus og mange flere. Fejringen af jubilæet foregik på Det Kongelige Bibliotek med en festkoncert, hvor en række af landets fineste sangere og musikere optrådte sammen med Stærk, bl.a. cellisten Henrik Dam Thomsen, sopranen Inger Dam Jensen, violinisten Elisabeth Zeuthen og mezzosopranen Andrea Pellegrini.

Kor i Diamanten: Oslo Kammerkor
Dronningesalen, 26. april 2014

Oslo Kammerkor er kendt viden om for sit arbejde med den norske folkemusiktradition. Korets sangere er alle skolede i den særlige folkelige sangteknik "kveding", parallelt med at sangerne selvfølgelig også mestrer den klassiske musiks sangteknik.

Koncertprogrammet præsenterede bl.a. den religiøse folkemusik, som har en særstilling i norsk folkemusiktradition, og derudover sang Oslo Kammerkor også norske kærlighedssange, bryllupsmusik og dansemusik.

Koret blev dirigeret af Håkon Daniel Nystedt (f. 1980) – barnebarn af den kendte norske komponist Knut Nystedt.

Koncerten var støttet af Den Norske Ambassade.

Fyraftenskoncerter

Trio con Brio og Schubert × 3
Dronningesalen, 15. april, 13. maj og 27. maj 2014

Forårets tre fyraftenskoncerter havde Schubert som omdrejningspunkt. Det internationale fænomen *Schubertiaden* og det bagvedliggende Franz Schubertselskab etablerede sig nemlig i Danmark tilbage i 1994, og kan dermed fejre sin 20 års fødselsdag på disse breddegrader.

Trio con Brio blev dannet i 1999 af søstrene Soo-Jin og Soo-Kyung Hong og pianisten Jens Elvekjær. Over de tre koncerter spillede trioeren bl.a. Schuberts *Klavertrio* nr. 1 i B-dur, D.898, *Impromptu* i c-mol, *Klavertrio* nr. 2 i Es-dur, D.929, *Notturmo*-satsen og *Arpeggiation*-sonaten og endelig *Violinsonaten* i a-dur. Derudover suppleredes med musik fra Det Kongelige Biblioteks musiksamling, nemlig Rued Langgaards klavertrio *Fjeldblomster*.

Med denne fornemme optakt kan Schubertiaden åbne sin jubilæumssæson den 9. august på Vikingeskibsmuseet i Roskilde med "Trio con Brio og venner", der spiller Schuberts kendte *Forellekvintet*.

Fyraftenskoncerterne var arrangeret i samarbejde med Schubertselskabet.

Erhvervelser

Håndskriftsamlingen

Forfatteren Thorkild Hansens arkiv

Forfatteren Thorkild Hansen efterlod sig ved sin død i 1989 et omfattende privatarkiv, der de efterfølgende mange år befandt sig i familiens huse i Sydfrankrig og på Samsø, og som blev forvaltet af Thorkild Hansens anden kone, Gitte Jæger (1938-2012), der i samarbejde med litteraturhistorikeren Lars Peter Rømhild (f. 1934) udgav dele af papirerne. Med støtte fra Augustinus Fonden har Det Kongelige Bibliotek nu erhvervet dette arkiv, der af arvingerne blev udbudt til salg hos Vangsgaards Antikvariat efter Gitte Jægers død i 2012.

Det store og betydningsfulde arkiv dokumenterer og nuancerer alle sider af Thorkild Hansens litterære produktion, fra den spæde start efter Anden Verdenskrig til arbejdet som journalist og forfatter indtil hans død.

Her er udkast og manuskripter, hvor man bl.a. kan følge tilblivelsen af hovedværker som *Det lykkelige Arabien* (1962), *Jens Munk* (1965) og *Slavernes kyst* (1967), men der er også kladder og manuskripter til påbegyndte, men ikke fuldt afsluttede værker, herunder en planlagt bog om komponisterne Richard Wagner og Giuseppe Verdi.

Ikke mindst kaster arkivet nyt lys over personen Thorkild Hansen og den måde, hvorpå han benyttede private erfaringer i sit forfatterskab. Han planlagde i midten af 1970'erne at udgive sine dagbøger, men nåede kun at færdiggøre udgivelsen af dagbøgerne fra de unge år i København og Paris, der – i stærkt redigeret form – udkom under titlerne *De søde piger* (1974)

og *Atelier i Paris I-II* (posthumt 1990). Rygtet om, at han efterfølgende destruerede de originale dagbøger fra denne periode, afkræftes af arkivet, idet samtlige 57 dagbøger og andre private optegnelser er bevaret i en udbrudt række fra årene 1944 til 1989.

Også den meget store brevsamling bidrager til belysning af Thorkild Hansens personlighed og forfatterskab. Her findes bl.a. den omfangsrige og meget interessante korrespondance med forfatterkollegaen Peter Seeberg (1925-1999), som han indledte et livslangt venskab med i 1946. Ligeledes kan nævnes korrespondancen med den franske baron Jean Seillière, der understøttede Thorkild Hansen i ungdomsårene i Paris, og som dokumenterer det vedvarende venskab. Og ud over de mange breve til Thorkild Hansen indeholder arkivet som noget ret usædvanligt gennemslag af de flere tusinde breve, som Thorkild Hansen skrev til andre fra Paris i 1947 og fremefter, og som han i vidt omfang lod sirligt indbinde.

Til arkivet hører også en meget stor samling af originale fotografier, hvoraf mange er taget af Thorkild Hansen selv, der var en ivrig og dygtig fotograf.

Thorkild Hansen var efter udgivelsen af *Det lykkelige Arabien* i 1962 og de efterfølgende bøger en af de mest læste danske forfattere. Hans bøger kom i store oplag og blev oversat til mange sprog. Ikke desto mindre var han på sin vis både bagud og forud for sin tid. Den særlige form for fiktiv dokumentarisme, som tog udgangspunkt i historiske begivenheder og personligheder, var ikke i tråd med den modernistiske litteratur, som hos en række toneangivende danske kritikere og forfattere nød fremme på dette tidspunkt. Og selv om han både modtog De Gyldne

Laurbær og Nordisk Råds Litteraturpris følte han sig underkendt af det, han selv opfattede som en sammenspist klike med udgangspunkt i Det Danske Akademi.

Til gengæld kan vi se i dag, at den form for litterær dokumentarisme, som Thorkild Hansen skrev fra midten af 1960'erne, har fået mange efterfølgere, og at genren er værdsat af både læsere og kritikere. Og hans redigerede dagbøger kan i dag betragtes som en forløber for genren 'autofiktion', et begreb, der først senere er udviklet for at beskrive den kunstneriske bearbejdning og fremlæggelse af stærke personlige oplevelser, som man ser i bøger af f.eks. Suzanne Brøgger, Erling Jepsen, Kim Leine og nordmanden Karl Ove Knausgård.

Arkivet er ordnet og registeret og kan benyttes på Det Kongelige Biblioteks håndskriftlæsesal, men breve og dagbøger er klausulerede i en årrække og kan kun benyttes efter forudgående skriftlig tilladelse.

Komponist og organist Benna Moes samling
Håndskriftsamlingen har modtaget materialer om og af komponisten og organisten Benna Moe (1897-1983). Samlingen består primært af avisudklip fra hendes lange karriere som organist, kinoorganist, pianist, sanger og komponist. Samlingen kan ses på læsesal ved bestilling via REX.

Musiksamlingen

Dansk Komponistforenings arkiv

I marts måned blev størstedelen af Dansk Komponistforenings arkiv overført til Det Kongelige Bibliotek.

Der er tale om et omfattende materiale, som indeholder bestyrelsesprotokoller,

korrespondance, kontrakter, cirkulærer, årsberetninger m.m., hovedsagelig materiale fra perioden ca. 1925-1990. Materialet vil være en vigtig kilde for forskningen i dansk musiks historie i det 20. århundrede. Dele af arkivet vil kun være tilgængeligt efter indhentet tilladelse.

Statens Kunstfonds materiale

I marts måned har Det Kongelige Bibliotek modtaget dokumentationsmateriale for værker, der har modtaget støtte fra Statens Kunstfond i perioden 2012-2013.

Værkerne er fordelt i tre grupper efter de Tonekunststudvalg, der har foretaget indstillingerne. Materialet består især af noder og musikoptagelser.

Værkerne er skrevet til etablerede ensembler i ind- og udland, som f.eks. Andy Papes *Trash Recycled* til Aarhus Symfoniorkester, Hans Abrahamsens *Let me tell you* til Berliner Philharmoniker, Steingrimur Roholoffs *Not the Trout Quintet* til Figura Ensemble, Philip Fabers *Jeg ser de lette Skyer* til Det Danske Drengekor og Jørgen Emborgs *New Ships in the Night* til Aarhus Jazz Orchestra.

Andre kompositioner er skrevet til forestillinger som f.eks. Mikael Fritzes *Taxidriver* til gadeteateret Dansk Rakkerpak, Niels Marthinsens *Dr. Jekylls Advokat* til Den Fynske Opera, Fuzzys *Den lilla Møghætte og Pulven* til Holbæk Teater og Kristoffer Rosing-Schows *Drengen der lå i sin seng mens hans far og damefrisøren så på* til Anemoneteatret.

En del værker er skrevet til institutioner, f.eks. Erik Christoffersens *Museets historie om familien* til Københavns Bymuseum, Ture Larsens *Maximizer multiband* til Frilandsmuseet i Brede og Erik Sommers *6 månedssange* til Kolding Bibliotek. Andre værker er skrevet til

særlige begivenheder, som f.eks. musikgruppen Efterklang *Lyden af København* til Aarhus Festuge, Tine Louise Kortermads *Luderen og lommetyven* til Brecht Festivalen Svendborg og Simon Løfflers *C* til Spor Festival.

Det er således et bredt udvalg af genrer og former, som Det Kongelige Bibliotek indlemmer i sine samlinger. Samlingen kan findes ved at søge i REX på "Statens Kunstfond 2012-2013".

Komponisten Poul Schierbecks samling

Det Kongelige Biblioteks samling af Poul Schierbeck-autografer rummer ikke færre end 175 numre. For nylig er hele samlingen blevet katalogiseret, hvorved adgangen til materialet er gjort lettere.

Schierbeck (1888-1949) er ikke mindst kendt for sine fine danske sange, men i 2012 havde man mulighed for at stifte bekendtskab med hans sjældent opførte opera *Fête galante*, som opførtes i Tivolis Koncertsal for senere at blive udgivet på CD. En del af bibliotekets materiale blev i øvrigt benyttet ved denne opførelse.

Schierbecks noder kan bestilles gennem REX til brug på Læsesal Vest.

Nodesamling for basun

Det Kongelige Bibliotek har for kort tid siden erhvervet basunist, professor Per Gades samling af noder for basun. Samlingen omfatter bl.a. studiemateriale fra Per Gade selv samt en række koncerter, sonater og andre værker for basun foruden en del arrangementer. Blandt manuskripterne er værker af komponisterne Kjell Roikjer og Leif Kayser. Derudover kan man også finde en del noder for større eller mindre blæserensembler. En stor del er katalogiseret og kan søges på "Per Gades samling" i REX.

Ny musik til anden akt af Napoli

En af de mest kendte danske balletter, *Napoli*, har fået ny musik til anden akt, som foregår under vandet i den blå grotte.

Tidligere opførtes balletten med Niels W. Gades musik til denne akt, men i 2009 fremstod den i stedet med helt ny musik af komponisten Louise Alenius Boserup (f. 1978). I foråret 2014 kom den op igen, nu med ny koreografi til alle tre akter.

Partituret til 2. akts nye musik er nu erhvervet af Det Kongelige Bibliotek i to eksemplarer – et renskrevet og et med alle noterne fra prøvearbejdet.

Teatersamlingen

Living Movement Åben Scene Arkivet

Kort efter nytår modtog Dramatisk Bibliotek *Living Movement Åben Scene Arkivet*, en stor og vigtig samling, som er et vægtigt bidrag til historien om moderne dans i Danmark.

Living Movement etableredes i 1972 som det første moderne dansekompani i Danmark og fik kolossal betydning for de mange grupper som fulgte efter. Det var fem kvinder, Randi Patterson, Jytte Kjøbek, Fran Turner, Graziella Hsu og Nina Voltelen, der gik sammen om initiativet og fandt et gammelt pakhus på Christianshavn, hvor de skabte forestillinger, der lå i et krydsfelt mellem teater, dans og ballet. De udforskede kroppen som en skulpturel udtryksform og i samarbejde med unge komponister skabte de helt unikke værker, som blev opført på steder, der ingen tradition for dans havde.

Samlingen rummer koreografier, fotos, AV-materiale, PR-materiale, administrationspapirer og meget andet, som tilsammen fortæller historien om den moderne dans' fødsel i Danmark.